ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002

ހ. 11-3-1423

މ. 23-5-2002

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު

ތަޢާރުފާއި ނަން

1- (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިން އެކިކަންކަމަށާއި ބޭނުންކުރަން ކަނޑައެޅުމާއި، ދޫކުރުމާއި، ދިރިއުޅުމަށް ބަންޑާރަ ގޯތި ދޫކުރުމާއި، ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވޭ ބަންޑާރަ ގޯއްޗާއި، އަމިއްލަ ގޯތި ގެންގުޅުމާއި، ބޭނުންކުރުމާއި، ވިއްކުމާއި، ދިނުމާއި، ކުއްޔަށް ދިނުމާއި، އަދި މިކަންކަމާ ގުޅޭ އުސޫލުން ކަނޑައަޅާ ބާރު ޤާނޫނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު" އެވެ.

ބިމާ ބެހޭ މުޢާމަލާތު ކުރުން

2- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބިމާއި ގޯތި ދޫކުރުން ލިބިގެން، މިލްކުކުރުން، ވިއްކުމާއި، ކުއްޔަށްދިނުން، ބޭނުންކުރުން، ގަނެގަތުން، ބިމާއި ގޯއްޗާބެހޭ އެންމެހައި މުޢާމަލާތު ކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާ ފަރާތާއި ބިން އެކަށައަޅާ ފަރާތް

3- (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާނީ، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މަޝްވަރާއާއެކު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ، ބިމާބެހޭ ސިޔާސަތާ އެއްގޮތްވާ ގޮތެއްގެމަތިން، އެކި ބޭނުންތަކަށާއި، އެކިކަންކަމަށް ބިން އެކަށައަޅައި، މިގޮތުން އެކަށައަޅައި ބިން އެއްބައިން އަނެއްބަޔަކަށް ބަދަލުކުރާނީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެވެ.

ބިން އެކަށައަޅާ ބޭނުންތަކާއި ކަންތައްތައް

4- މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ބިން އެކަށައަޅާނީ، ތިރީގައި ބުނެވިފައިވާ ބޭނުންތަކާއި ކަންކަމަށެވެ.

(ހ) ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ގެދޮރު އެޅުމަށާއި، އިމާރާތްކުރުމަށް.

(ށ) އިންޑަސްޓްރީ ބޭނުންތަކަށް.

(ނ) އިޖްތިމާޢީ ބޭނުންތަކަށް.

(ރ) ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުމަށް.

(ބ) ދައުލަތުގެ ބޭނުމަށް.

އެކިއެކި މިނިސްޓްރީ ތަކާ ހަވާލުކުރާ ބިން

މިނިސްޓްރީ ތަކާ ބިން ހަވާލުކުރުން

5- މިޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެކިބޭނުންތަކަށާއި، ކަންކަމަށް ކަނޑައަޅާ ބިންތަކެއް، ކަމާ ބެހޭ މިނިސްޓްރީތަކާ ހަވާލުކުރާނީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓުންނެވެ.

ބިމުގެ ދަފުތަރު

6- (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ދަފުތަރު، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓުން ލިޔެ ބަލަހައްޓަން ވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ދަފުތަރުގައި، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެކި ބޭނުންތަކަށާއި ކަންކަމަށް ބިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް.

(2) ބިން އޮތް ތަނާއި، ބިމުގެ މިންތައް.

(3) މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ބިން ހަވާލުކުރެވޭ މިނިސްޓްރީއާއި، ބިން ހަވާލުކުރެވޭ މުއްދަތާއި، ހަވާލުކުރެވޭ ތާރީޚް.

(4) އަދިއެހެން ގުޅޭތަކާއި، ބިންތަކާއި، އެބިންތަކުގެ މިލްކުވެރި ފަރާތްތައް.

މިނިސްޓްރީތަކުން ބިމާބެހޭ މުޢާމަލާތް ކުރުން

7- މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ބިން ހަވާލުކުރެވޭ މިނިސްޓްރީތަކުން، ބިން ދޫކުރެވޭ، ކުއްޔަށްދިނުން، ބިމާބެހޭ އެހެނިހެން މުޢާމަލާތް ކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނާއި، އެކިބޭނުންތަކަށާއި ކަންކަމަށް ކަނޑައަޅާ ބިންބިމާބެހޭ ގޮތުން ހަދާ ޤަވާޢިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

އެކިބޭނުންތަކަށާއި ކަންކަމަށް ބިން ދޫކުރުން

8- މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެކި މިނިސްޓްރީތަކާ ހަވާލުކުރެވޭ ބިންތައް، ބޭނުންކުރަންވާނީ، އަދި އެކި ފަރާތްތަކަށް ދޫކުރަންވާނީ، ނުވަތަ ކުއްޔަށް ދޭންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ބިމެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބޭނުމަކަށް، ނުވަތަ ކަމަކަށެވެ.

ދިރިއުޅުން ނޫން އެހެން ބޭނުންތަކަށާއި ކަންކަމަށް ބިން ދޫކުރުން

9- (ހ) ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ގެދޮރު އެޅުމަށާއި އިމާރާތްކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ބިންބިން ފިޔަވައި، މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ކަމާބެހޭ މިނިސްޓްރީތަކާ ހަވާލުކުރެވޭ ބިން،

އެމިނިސްޓްރީއަކުން ދޫކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނާއި، އެކި ބޭނުންތަކާއި، ކަންކަމަށް އެކަށައަޅާ ބިންބިމާބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެމިނިސްޓްރީއާ ބިންދޫކުރާ ފަރާތާ ދެމެދު، ލިޔުމަކުން ކުރާ އެގްރީމަންޓެއްގެ ދަށުންނެވެ.

(ނ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެވިގެންވާ ގޮތުގެމަތިން، ބިމެއް ދޫކުރާ ފަރާތަކުން އެބިމެއް ބޭނުން ކުރުވަން، އަދި އެބިމަކީ ބަޔަކުގެ މުދަލަކަށް ކުރުވުމުގެ ހައްޤު ލިބޭނީ، މި ޤާނޫނާއި، އެކި ބޭނުންތަކާއި، ކަންކަމަށް އެކަށައަޅާ ބިންބިމާބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެފަރާތްތަކާއި ދެމެދު ކުރެވޭ އެގްރީމަންޓެއްގެ ދަށުން، ބިންކަނޑައެޅުމުގެ ގަވާއިދުގެ މަތިންނެވެ.

ދިރިއުޅުމަށް ބަނޑާރަ ގޯތި ދޫކުރުން

ދިރިއުޅުމަށް ގޯތި ދޫކުރުން

10- ދިރިއުޅުމަށް ބަޔަކު ގެދޮރު އެޅުމަށާއި އިމާރާތް ކުރުމަށް، މިޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަށައަޅާ ބިމުން، ދިރިއުޅުމަށް ގޯތި ދޫކުރާނީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓުން ކަނޑައަޅައި، އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، މާލޭގައި ނަމަ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ ލަފާގެ މަތިން މާލެ މުނިސިޕަލިޓީން، ރަށްރަށުގައިނަމަ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޮލްސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަންގެ ލަފާގެ މަތިން، އެ އަތޮޅެއްގެ އަތޮޅު އޮފީހުންނެވެ.

ދިރިއުޅުމަށް ގޯތި ދޫކުރާނެ ގޮތް

11- މިޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިރިއުޅުމަށް ބަނޑާރަ ގޯތި ދޫކުރާނީ، ތިރީގައި ބުނެވިގެންވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ހ) ދިރިއުޅުމަށް ބަނޑާރަ ގޯތި ދޫކުރާނީ، ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއް، ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޯއްޗެއް، ނުވަތަ މިޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެވިގެންވާ ގޮތުގެ މަތިން، ބައިކޮށްދިނުމާއި ބަނޑާރަ ގޯއްޗަކުން، ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް، ނުވަތަ ސަރުކާރުން ހަދާފައިވާ އިމާރާތެއްގެ ފްލެޓެއް، ނުވަތަ އަމިއްލަ އިމާރާތެއްގެ ފްލެޓެއް ލިބިފައި ނުވާ، ދިރިއުޅުމަށް ހައްޤުވާ މީހުންނަށެވެ. ނަމަވެސް، މިޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެވިގެންވާ ގޮތުގެ މަތިން، ބައިކޮށްދިނުމާއި ބަނޑާރަ ގޯއްޗަކުން، ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް، ނުވަތަ ސަރުކާރުން ހަދާފައިވާ އިމާރާތެއްގެ ފްލެޓެއް، ނުވަތަ އަމިއްލަ އިމާރާތެއްގެ ފްލެޓެއް ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ފްލެޓެއް ދޫކުރުމަށް ނުވަތަ ދޫކުރުމުން ސަރުކާރުން، އިތުރަކުން ދިރިއުޅުމަށް ބަނޑާރަ

ގޮއްޗެއް ދޫކުރުމަކަށް، މިމާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅާނެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު، ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރާ އެއްވެސް ގޮއްޗެއް، 4،000 އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑުވެގެންނުވާނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު، އެއްވެސް މީހަކަށް، އެއްރަށަކުން، ދިރިއުޅުމަށް އެއް ގޮއްޗަށްވުރެ ގިނަ ގޯތި ދޫނުކުރެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން ދިރިއުޅުމަށް ބިންދޭއިރު ގޮއްޗެއް ލިބިފައިވާ ރަށު ނޫން އެހެން ރަށްރަށުން، ދިރިއުޅުމަށް ބިންދޭ ގޮއްޗެއް ދޫކުރެވޭނީ، ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ ކުއްޔަކަށް، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ބ) ދިރިއުޅުމަށް ބިންދޭ ގޯތި ދޫކުރަންވާނީ، މިޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ބަންޑާރަ ގޮއްޗަކަށް އެދުން

12- (ހ) ދިރިއުޅުމަށްބިންދޭއިރު ގެދޮރު އެޅުމަށާއި އިމާރާތްކުރުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަށައަޅާ ބިމުން، ގޯތި ދޫކުރުމަށް، އެފަރަކަށް ކަނޑައަޅާ ސަރަހައްދުތަކުން ގޮއްޗަކަށް އެދޭފަރާތް، އެސަރަހައްދުތަކުން ގޯތިދޫކުރަން ހަމަޖެހިފައިވާ ތަރުތީބާއި، ގޮއްޗަކަށް އެދި ހުށަހެޅުމަށް ޝަރުޠުތައް އިޢުލާން ކުރުމުން، ގޮއްޗަކަށް އެދިފައިވާ ގޮއްޗަކަށް އެދޭ ފޯމު ފުރިހަމަކޮށް، ގޯތި ދޫކުރަން އިޢުލާން ކުރި އޮފީހަކަށް ހުށަހެޅުމުންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ބަންޑާރަ ގޯތި ދޫކުރަން އިޢުލާން ކުރުމުން، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ ކޮންމެ މީހަކު، ބަންޑާރަ ގޮއްޗަކަށް އެދި މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

ގޮއްޗާއި އިމާރާތް ރަޖިސްޓަރީ ކުރުން

13- (ހ) ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރާ ކޮންމެ ބަންޑާރަ ގޮއްޗެއް، އެ ގޮއްޗެއް ދޫކުރާ އޮފީހުގައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ރަޖިސްޓަރީކޮށް، އެ ގޮއްޗެއް ދޫކުރާ ފަރާތަށް، އެ ގޮއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް ހަދައި ދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދޫކުރާ ކޮންމެ ބަންޑާރަ ގޮއްޗަކާއި ހަދާ އިމާރާތް، އެ ގޮއްޗެއް ދޫކުރާ އޮފީހުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓަރީކޮށް، އެ އިމާރާތެއްގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް ހަދައިދޭންވާނެއެވެ.

ބަންޑާރަގޯތި ވަކިކުރުން

14- (ހ) ބަންޑާރަ ގޮއްޗެއް ދޫކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ގޮއްޗެއްގައި ދިރިއުޅެން ނުފަށައިފިނަމަ، އެ ގޮއްޗެއް ދޫކޮށްފައިވާ މީހާގެ ކިބައިން، އެ ގޮއްޗެއް ވަކި ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ސަރުކާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ބަންޑާރަ ގޮއްޗެއް ލިބިފައިވާ މީހާ، ތަކުރާރުކޮށް މި ޤާނޫނާ

ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ ގޯތި ދޫކުރެވުނުއިރު ޝަރުޠުތަކާ ކޮންޓްރެކްޓާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެގޯއްޗެއް ދޫކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ކިބައިން ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެގޯއްޗެއް ވަކިކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ސަރުކާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ބަންޑާރަ ގޯތި ދޫކުރެވިފައިވާ މީހާ މަރުވުން

15- (ހ) ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ދޫކުރެވިފައިވާ މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ތަރިކައިގެ އުސޫލުން ލިބޭ ބަޔަކުގެ މެދުގައި، އެގޯއްޗެއް ވަކިގޮތަކަށް ބައިކުރަން ދެވޭނީ، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(1) ބައިކުރާ އެއްވެސް ބައެއް 600 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑަވެގެންނެއް ނުވާނެއެވެ.

(2) ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ތަރިކައިގެ އުސޫލުން ލިބޭ މީހުންގެ މެދުގައި ގޯއްޗެއް ބައިކުރުމުގައި އެގޯތިން، ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް ލިބިފައިވާ މީހަކަށް ޖެހޭބައި 600 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑަވެއްޖެނަމަ ބައިކުރާ ގޯތީގެ ބަދަލުން އެމީހަކަށް ނުލިބޭނެއެވެ.

(ށ) ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ދޫކުރެވިފައިވާ މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ތަރިކައިގެ އުސޫލުން ލިބޭ އެންމެންގެ ނަމުގައި، އެ ބަދަލު އެދުނަމަ، އެ ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓަރީކޮށް، އެ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތް، މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްމުދު އިމާރާތެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

ބަންޑާރަ ގޯތި ގަތުމާއި ވިއްކުމާއި ދިނުން

ބަންޑާރަ ގޯތި ގަތުން

16- ބަންޑާރަ ގޯތި ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކަށް، އެއްފަހަރާ އަދި ދެއްކުމަށްފަހު، ނުވަތަ އެކި ފަހަރުމަތިން ފައިސާ ދައްކައި އަދި އަދަދާ އުސޫލުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި ދައްކައި ނިންމުމަށްފަހު، އެ ގޯއްޗެއް ގަނެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ގަންނަ ގޯތީގެ އަގު ކަނޑައަޅާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ހިބައިން ނުވަތަ ވަޞިއްޔަތުން ދިނުން

17- ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތެއް ނުވަތަ އިމާރާތުން ބައެއް ހިބައިން ނުވަތަ ވަޞިއްޔަތުން ދެވޭނީ، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ހ) ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ލިބޭފަރާތަކީ، ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޭ މީހާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނުވަތަ ދަރިއެއް ނުވަތަ އެމީހާގެ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ އެމީހާގެ މަރުވެފައިވާ ދަރިއެއްގެ އުފަންދަރިއެއް ކަމުގައިވެސް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުން ކުރެ ފަރާތަކުން އިއުތިރާޒު ނުކުރާނަމަ، ނުވަތަ އެއިން އެއްވެސް ފަރާތެއް ދުނިޔޭގައި ނެތްނަމަ، ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޭ މީހާއަށް އޭނާގެ ދަރިއަކަށް ނުވަތަ އޭނާއާ ބަފައިވުން ނުވަތަ މައިވުން ތިމާގެކަމުގެ ގޮތުން ހުރި ފަރާތަކަށް ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތްތަކުން ކުރެ ފަރާތަކަށް ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޫކުރުމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ނުހިނގާނެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނެފައި ނުވާހިނދަކު، މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތްތަކުން ކުރެ ފަރާތަކަށް ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޫކުރި މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ވަކި ފަރާތްތަކަކަށް ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޫކުރި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ މިންވަރުގެ ބޭރުން ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ލިބޭ ފަރާތާ ނުވަތަ ފަރާތްތަކުން ފިޔަވައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ މިންވަރުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ހައްޤު ހުރިނަމައެވެ. އަދި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ މިންވަރުގެ ބައެއް ވަކި ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް ދިނުމާމެދު، އެފަރާތްތަކުގެ އިއުތިރާޒު ނެތްނަމައެވެ. ނަމަވެސް ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޭ ފަރާތުގެ ދަރިން ނުވަތަ އެމީހާގެ މަރުވެފައިވާ ދަރިންގެ އުފަންދަރިންނަށް ދޭ ބާރަމުވަރުގައި ދޫމީހާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނުވަތަ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ އިއުތިރާޒުކުރި ކަމުގައިވިޔަސް މިބާރު ދިނުމަށް ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދިނުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

(ބ) ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ދޭ ބާރަމުގައި ދޭ މީހާއަށް، އެމީހަކު ސަރުކާރުން ބަދަލުގެ ފަރާތުން ދަރިއޯ ލިބުނު އެހެން ބައެއް ކަމުގައިވިޔަސް.

(ޅ) ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތުން ލިބޭ ފަރާތަކީ، ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަމުގައިވެސް.

ގޯތި ވިއްކުމާއި ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ ޓެކްސް

18- (ހ) ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންގަލާ ގޯއްޗާއި، އާ ގޯއްޗާއި ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކުން މި ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެގޯއްޗެއްގެ ބިން ގަތުމަށްފަހު، އެހެން ފަރާތަކަށް ވިއްކާލެވޭނީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ އުސޫލާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެމަތިން ކަނޑައަޅާ އަގަކަށް، ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ށ) ގޯތި ވިއްކަންއެދޭ މީހާއި އެމީހަކު ސަރުކާރީގޮތުން ބަލަންޖެހޭ މީހުންނަށް ދިރިއުޅޭނެ އެހެންތަނެއް ހަމަޖެހިފައިވުން.

(ނ) ގޯތި ގަންނަ ފަރާތަކީ، ބަންގަލާ ގޯއްޗެއް ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޯއްޗެއް، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބައިކުރުވާ ބަންގަލާ ގޯއްޗަކަށް، ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް ލިބިފައިނުވާ މީހަކު ކަމުގައިވުން. ނުވަތަ ގޯތި ގަންނަ ފަރާތަކީ، ގެދޮރުއުޅުމާއި ތަންތަން ބިނާކޮށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ، އަދި ސަރުކާރުގެ ހިއްސާ އެކުލެވިފައިވާ ކުންފުންޏެއް ކަމުގައިވުން.

(ރ) ގޯތި ގަންނަ ފަރާތަކީ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަމުގައިވުން.

(ބ) އެއްވެސް ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއް ވިއްކާނަމަ، އެ ގޯތި ނުވަތަ ބިން ވިއްކާ އަގުގެ 15% ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި، އެގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއް ވިއްކާފަރާތުން ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭނެއެވެ.

ބިމާ ވަކިން އިމާރާތް ވިއްކުން އަދި ރަހުނު ކުރުން

19- އެއްވެސް ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއްގައިވާ އިމާރާތެއް، އެ ބިމާ ވަކިކޮށް ނުވިއްކޭނެއެވެ. އަދި، އެއްވެސް ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއްގައިވާ އިމާރާތެއް އެބިމާ ވަކިކޮށް ރަހުނެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

ބޭނުން ސަރުކާރަށް، ދިނުން

20- (ހ) ދިރިއުޅުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބަންގަލާ ގޯއްޗާއި، ނުވަތަ ގޯއްޗަކުން ބައެއްވެސް، ނުވަތަ އެފަދަ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތެއް، ނުވަތަ އިމާރާތަކުން ބައެއްވެސް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލު ކުރަން ފެށުމަށްފަހު، ބޭނުން ސަރުކާރަށް، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ނުދެވޭނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލު ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ދޫކުރެވިފައިވާ ބައިތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ އެގްރީމަންޓްތަކަށް އަމަލު ކުރަމުންދާނީ މި މާއްދާ ހުށަހެޅި ނޫނެވެ. އަދި މި ޤާނޫނަށް އަމަލު ކުރަން ފެށުމަށް، ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ، ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ދީފައިވާ އެގްރީމަންޓްތައް ދަށުން، ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ގޯއްޗެއް ދިނުން މިހާރަކުން، އެގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްދޭނެއެވެ.

ގަންނަ މީހަކަށް ނުވަތަ

21- މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 18 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން

ލިބޭމީހަކަށް ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްދިނުން

ގޯއްޗެއް ވިއްކާލައިދިނުމުގައި ނުވަތަ ދީފިނަމަ، އެގޯއްޗެއް ގަތް ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ލިބޭނެ ފަރާތަކަށް، އެގޯތީގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް، މާލޭގައިނަމަ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން، ރަށެއްގެ ތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށު ކައުންސިލުން ހަދައިދޭންވާނެއެވެ.

އަމިއްލަ ގޯތި

އަމިއްލަ ގޯތިގޯތީގެ މައުލޫމާތު މި ޤާނޫނު ހިނގުން

22- މި ޤާނޫނަށް އަމަލު ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، ދަފްތަރުތަކުގައި ހުރި އަމިއްލަ ބިންބިމާއި ގޯތިގޯތީގެ މައުލޫމާތު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ގެން އަމިއްލަކުރާ ބަނޑާރަ ގޯތިގޯތީގެ މައުލޫމާތުވެސް، މިޤާނޫނު ހިނގާނެއެވެ.

އަމިއްލަ ބިންބިމާއި، ގޯތި ރަޖިސްޓަރީ ކުރުން

23- (ހ) އަމިއްލަ ބިންބިމާއި، ގޯތިގޯއްޗާއި، އެފަދަ ގޯތީގައި ހުރި އިމާރާތްތައް، މާލޭގައިނަމަ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގައި، ރަށެއްގެ ތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށު ކައުންސިލުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓަރީ ކުރާ ބިންބިމާއި ގޯތިގޯއްޗާއި އިމާރާތްތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީ، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހަދައި، އެގޯއްޗެއްގެ ފެހިފޮތެއް ދޫކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ އަމިއްލަ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގެ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުވެއްޖެނަމަ، އެކަމުގެ ސަބަބު ލިޔުމާއެކު، މާލޭގައިނަމަ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލަށް، ރަށެއްގެ ތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށު ކައުންސިލަށް ހުށަހަޅައި، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓަރީ، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގެ މިލްކުވެރިކަން ލިބޭ ފަރާތަށް ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އަމިއްލަ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމުގައި މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަވެސް، ހަމަ މިގޮތުން އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގެ މިލްކުވެރިކަން ހަމަޖެހުނު ގޮތް އެނގޭނެ ސަރުކާރު ލިޔުމަކާއެކު، މާލޭގައިނަމަ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލަށް، ރަށެއްގެ ތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށު ކައުންސިލަށް ހުށަހަޅައި، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގެ މިލްކުވެރިކަން ލިބޭ ފަރާތަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓަރީ ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.

އަމިއްލަ ބިމާއި ގޯތި ވިއްކުން

24- މި ޤާނޫނު ފާސްވުމުގެ ކުރިން ހުރި އަމިއްލަ ބިންބިމާއި، ގޯތިގޯއްޗާއި، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށް ފަހު، އަމިއްލަކުރާ ބިންބިމާއި ގޯތިގޯތި ވިއްކަންވާނީ، ނުވަތަ ހިބައަކުން، ނުވަތަ ވަޞިއްޔަތަކުން، ނުވަތަ އެއްނުވެސް ގޮތަކުން ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް، މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 18 ވަނަ މާއްދާގައި

ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި އެމާއްދާތަކުގައި ބުނެފައިވާ ޝަރުތުތަކުގެ މަތިންނެވެ.

އަމިއްލަ ބިމާއި، ގޯއްޗެއްގެ ވެރިމީހާ މަރުވުން

25- (ހ) އަމިއްލަ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް އޮތް މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެމީހެއްގެ ވާރިސުންގެ މެދުގައި، އެބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް ވަކި ގޯތިތަކަކަށް ބައިކުރެ ވަކިކޮށްދެވޭނީ، ބައިކުރާ އެއްވެސް ބައެއް 600 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑަނުވާނޭ ގޮތެއްގެމަތިންނެވެ.

(ށ) އަމިއްލަ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް އޮތް މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ ބިމާއި ނުވަތަ ގޯއްޗާއި، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގައިވާ ޢިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ވެރިކަމުގެ އުސޫލުން ލިބޭ އެންމެންގެ ނަމުގައި، އެބައިމީހުން އެދޭނަމަ، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށް، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގައިވާ ޢިމާރާތް، މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްކޮށް ޢިމާރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިދާނެއެވެ.

އަމިއްލަ ގޯތި ކުއްޔަށްދިނުމާއި ދިރިއުޅުމަށްނޫން ކަމަކަށް ބޭނުންކުރުން

26- އަމިއްލަ ގޯއްޗެއް ކުއްޔަށްދީ، ނުވަތަ ދިރިއުޅުން ނޫން ބޭނުމަކު ބޭނުންކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ)، (ރ) އާއި އަދި މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ކުއްޔަށް ދިނުން

ދިރިއުޅުމަށް ގޯތި ކުއްޔަށް ދިނުން

27- ދިރިއުޅުމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިންގަނޑު ގޯއްޗެއް، ނުވަތަ ބިންގަނޑު ގޯއްޗެއްގެ ބައެއް، ނުވަތަ ބިންގަނޑު ގޯއްޗެއްގައި ކޮށްފައިވާ ޢިމާރާތެއް، ނުވަތަ ޢިމާރާތުގެ ބައެއް، ކުއްޔަށް ދޭ ދިރިއުޅުމަށް ކަމަށްވާނަމަ، ކުއްޔަށްދޭންވާނީ ތިރީގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ހ) ކުއްޔަށް ދޭނީ މަދުވެގެން 15 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.

(ށ) މުޤީމުގޯތި ނުވަތަ ގޯތިގައި ކޮށްފައިވާ މުޅި ޢިމާރާތް ކުއްޔަށް ދޫކުރާނީ ކުއްޔަށް ދިނުމާ ބެހޭގޮތުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުއްޔަށް ދޫކުރާ ފަރާތާއި ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތާ ދެމެދުގައި، އެގްރީމެންޓެއް ކުރުމަށްފަހުގައެވެ.

(ނ) ކުއްޔަށްދޭނީ ގޯއްޗެއްގެ ބައެއް، ނުވަތަ ޢިމާރާތެއްގެ ބައެއް ކަމަށްވާނަމަ، އަދި އެބައެއް ކުއްޔަށް ދޭނީ 1 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ކަމަށްވާނަމަ، އެބައެއް ކުއްޔަށްދޭންވާނީ، އެބައެއް ކުއްޔަށްދިނުމާ ބެހޭގޮތުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އެގްރީމެންޓެއް ކުރުމަށްފަހުގައެވެ.

(ރ) ދިރިއުޅުމަށް ކުއްޔަށްދޭ ކޮޓަރިއާއި، އިމާރާތްތަކާއި، ކުއްޔަށް ދިނުމަށް

އިމާރާތްކޮށްފައިވާ ތަންތަން، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލު ކުރަންފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 1 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މާލޭގައިނަމަ މާލެ މުނިސިޕަލްޓީގައި، ރާއްޖެތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށުއޮފީހުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) ސަރުކާރުން ކުއްޔަށްދޭ ފްލެޓްތަކާއި، ގެދޮރު އެޅުމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ތަންތަން ބިނާކޮށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ޚާއްޞަ ކޮށްފައިވާ، ސަރުކާރުގެ ހިއްސާ އެކުލެވިފައިވާ ކުންފުނިތަކުން ހަދައި، ކުއްޔަށްދޭ ފްލެޓްތައް މި މާއްދާގެ (ހ) އިން އިސްތިސްނާ ވެއެވެ.

ދިރިއުޅުން ނޫން އެހެން ބޭނުމަކު ކުއްޔަށް ދިނުން

28- (ހ) ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއް، ނުވަތަ ބަނޑާރަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް، ނުވަތަ އިމާރާތެއް، ނުވަތަ އިމާރާތަކުން ބައެއް، ދިރިއުޅުންނޫން ބޭނުމަކު ކުއްޔަށް ދޫކުރެވޭނީ، ތިރީގައި ބުނެވިފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(1) ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް، ދިރިއުޅުން ނޫން ބޭނުމަކު ކުއްޔަށް ދިނުމަށް، މާލޭގައިނަމަ މާލެ މުނިސިޕަލްޓީން، ރާއްޖެތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށުއޮފީހުން ހުއްދަ ހޯދުން.

(2) ކުއްޔަށް ބޭނުމަކީ، އެރަށެއްގެ ބިން ބޭނުންކުރުމާ ބެހޭގޮތުން، ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތާ ޚިލާފު ބޭނުމެއް ކަމަށް ނުވުން.

(ށ) ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ގޯއްޗެއް، ނުވަތަ ގޯއްޗަކުން ބައެއް، ނުވަތަ އެފަދަ ގޯއްޗެއްގައި އަޅާފައިވާ އިމާރާތެއް، ނުވަތަ އިމާރާތަކުން ބައެއް، ދިރިއުޅުންނޫން ބޭނުމަކު ކުއްޔަށް ދޫކުރެވޭނީ، ގިނަވެގެން 10 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.

ދިރިއުޅުން ނޫން އެހެން ބޭނުންކުރުން

ދިރިއުޅުން ނޫން އެހެން ބޭނުންކުރުން

29- (ހ) ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަނޑާރަ ގޯއްޗެއް، ދިރިއުޅުން ނޫން ބޭނުމަކު ބޭނުން ކުރަންވާނީ، މާލޭގައިނަމަ މާލެ މުނިސިޕަލްޓީން، ރާއްޖެތެރޭގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށު އޮފީހުން އެކަމަށް ހުއްދަ ހޯދައިގެންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ހުއްދަ ދޫކުރާނީ، އެގޯއްޗެއްގައި ކުރާ، ނުވަތަ ހިންގާ މަސައްކަތަކީ، ނުވަތަ އެގޯއްޗަކުން ކުރާ ބޭނުމަކީ، އެރަށެއްގެ ބިން ބޭނުންކުރުމާ ބެހޭގޮތުން، ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތާ ޚިލާފު މަސައްކަތެއް، ނުވަތަ ބޭނުމެއް ކަމަށް ނުވާނަމައެވެ.

އެއްމެދު އިމާރާތް

އެއްމެދު އިމާރާތް — 30- އެއްމެދު އިމާރާތަކީ، އެއްބިސޭރަށް ވުރެ ގިނަ ބިސޭރަށް ވަކިން ދިރިއުޅެވޭ ގޮތަށް ފްލެޓްތަކަކަށް ހަދައި، އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންނަށް މިލްކުވެފައިވާ އިމާރާތެވެ.

އެއްމެދު އިމާރާތުގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރުން — 31- އެއްވެސް މީހަކު ނުވަތަ ބައެއް، އެމީހެއްގެ ނުވަތަ އެބައެއްގެ ހަމައެކަ ބިމުގައި، ނުވަތަ ބަނޑާރަ ގެއްލެއްގައި، ހަދާފައިވާ އިމާރާތް، އެއްމެދު އިމާރާތަކަށް ބަދަލު ކުރުމަށް ބޭނުންނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އާބަން ޑިވެލޮޕްމަންޓަށް ހުށަހަޅައި، އެ އިމާރާތަކީ އެއްމެދު އިމާރާތެއް ކަމަށް ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންވާނެއެވެ.

އެއްމެދު އިމާރާތް ހުސްކަމް ވުން — 32- އެއްމެދު އިމާރާތެއްގައިވާ ފްލެޓްތަކުގެ މިލްކުވެރިޔަކު ކަމުގައި ހުރެދާ ހާލަތު މީހަކު، އެ އިމާރާތެއް ބިނާކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ފުރިހަމަގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެއްމެދު އިމާރާތް ބިނާކޮށްފައިވާ ބިމަކީ، ބަނޑާރަ ބިމެއް ނަމަ، އެފަދަ އިމާރާތެއްގައިވާ ފްލެޓުގެ މިލްކު ފުރިހަމަ ކުރުމުގައި ހުރެދާ ހާލަތު މީހަކު، އެ ބަނޑާރަ ބިމެއް ދޫކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވޭނެއެވެ.

ފްލެޓު ގަނެވިއްކުމުގެ ހައްގު — 33- (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިމާރާތެއް، އެއްމެދު އިމާރާތެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމުން، އެ އިމާރާތެއްގައިވާ ފްލެޓުތައް، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ވިއްކުމާއި، ހިބައިން ނުވަތަ ވަސިއްޔަތެއްގެ ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން ދީ، ކުއްޔަށްދީ ހުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ ފްލެޓެއްގެ ވެރިފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ބަނޑާރަ ގެއްލެއްގައި ހަދާފައިވާ އެއްމެދު އިމާރާތެއްގެ ފްލެޓެއް، އެގެއްލެއް ސަރުކާރުން ދޫކޮށްފައިވާ މީހުންނުން އެހެން މީހަކަށް ވިއްކާނީ، ނުވަތަ ދޫކޮށް، ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

އެއްމެދު އިމާރާތައް ބެލެހެއްޓުން — 34- އެއްމެދު އިމާރާތްތަކުގައިވާ އާންމު ތަންތަނާއި ވަސީލަތްތަށް ބެލެހެއްޓުމާއި، އެތަންތަނާބެހޭ ކަންތައްތައް ހިންގާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ އިމާރާތްގެ މިލްކުވެރިންނެވެ.

ފްލެޓު ދޫކޮށްލުން 35- އެއްގޮތް އިމާރާތެއްގެ ފްލެޓެއް ދޫކޮށްލުމުގެ ނުވަތަ ވިއްކާލުމުގެ އިޚްތިޔާރު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ފްލެޓެއް ލިބިފައިވާ ނުވަތަ ގަނެފައިވާ ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ދޫކޮށްލާ ނުވަތަ ވިއްކާލާ ފްލެޓެއް ގަންނަ މީހާ ނުވަތަ ލިބިގަންނަ މީހާ، އެ ފްލެޓެއްގެ މިލްކުވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި، މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިދާނެއެވެ.

އެހެނިހެން ކަންތައްތައް

ރަހުނު ކުރުން 36- ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ބިމެއް ރަހުނު ކުރެވޭނީ، އެބިމެއް ރަހުނު ކުރުމުގެ ޙައްޤު، އެބިމެއް ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ފަރާތަކަށް ލިބިފައިވާނަމަ، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ފަދަ އެގްރީމަންޓެއްގެ ދަށުން ލިބިފައިވާ ބިމެއްނަމަ، ރަހުނު ކުރެވޭނީ އެ އެގްރީމަންޓު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިންނެވެ.

(2) އެއްވެސް ގޯތިއެއް ނުވަތަ ބިމެއް، އިމާރާތެއް ނުވަތަ ބިމެއް ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ފަރާތުން ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކުން، ރަހުނު ކުރެވޭނީ ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ހ) ރަހުނު ހިފާ ފަރާތަކީ، ވިޔަފާރި ބޭންކެއް ނުވަތަ ސަރުކާރު ގަބޫލުކުރާ މާލީ އިދާރާއަކަށްވުން.

(ށ) ރަހުނު ކުރުމުގެ ކުރީގައި، ރަހުނުގެ މުޢާމަލާތާއި ކުރުމުގެ ނަސީހަތް، މުސްތަޤިއްލު ފަރާތެއްގެ ލަފާދީފައި، ރަހުނު ހިފާ ފަރާތުން ރަހުނު ހިފާފަރާތުން އެކަން ފުރިހަމައަށް ބަލައިގަނެފައިވުން.

(ނ) އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންނަށް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ގޯތިއެއް ނުވަތަ ގޯތިއެއް ގޯތީގައިވާ އިމާރާތެއް ރަހުނު ކުރަނީނަމަ، އެ ގޯތި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ރުހުން ލިބިގެން ނޫނީ ނުކުރެވޭނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ރަހުނު ކުރެވޭ ކޮންމެ ރަހުނު ކުރުމެއް، އެ ނުވަތަ އެ ބިމެއް ދައުލަތުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގައި ބުނެފައިވާފަދަ ރަހުނެއް ބާޠިލުކުރުމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ

ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ޝަރުޠުތަކުގެ މަތިންނެވެ.

(1) ރަހުނު ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި އެއްވެސް ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއް ވިއްކާލެވޭނީ، ޝަރީޢަތުން ހުއްދަ ލިބިގެން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން ބާއްވާ ހުޅުވާލެވިފައިވާ ނީލަމެއްގައެވެ.

(2) ރަހުން ބަހައްޓާ ފަރާތާއި، ރަހުނުހިފާ ފަރާތުން ލިބިގަތުން އެއްބަސްވެފައިވާ ބާރުތަކުން ފިޔަވައި، ރަހުނުގެ ލޯނުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 1 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަޢުވާ ކޮށްފައިވުން.

(3) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެކުރިން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި، ރަހުން ބަހައްޓާ ފަރާތާއި ލިބިގަތުން އެއްބަސްވެފައިވާ ބާރުތަކާއި ފިޔަވައި، އެ އިސްލާހަށް އަމަލުކުރަންފެށި ތާރީޚުން ފެށިގެން 1 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަޢުވާކޮށްފައިވުން.

(4) މިމާއްދާގައި ބުނެފައިވާފަދަ ރަހުނެއްކަމުގައި، ބިން ނަގާފައިވާ ބަދަލެއްގައި ބިމުގެ ފައިސާ ނުދެއްކިގެން، ރަހުން ވިއްކާލަން ރަހުން ބެހެއްޓި ފަރާތުން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ، އެފަރާތަކުން ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅައިގެން ރަހުން ނުވަތަ ރަހުނުގެ ބައެއް ވިއްކާލުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

(ރ) ބިމެއް ނުވަތަ ބިމެއްގައި ހުރި އިމާރާތެއް، އެއްފަހަރާ އެއްބަޔަކަށްވުރެ ގިނަ ރަހުން ބަހައްޓާފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި، ރަހުން ތަންފީޛު ކުރުމުގައި އިސްކަންދެވޭނީ، މިމާއްދާގެ ދަށުން ރަހުން ރަޖިސްޓްރީކުރި ތަރުތީބުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރީގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ މިފަދަ ރަހުނުތަކުގައި އިސްކަންދެވޭނީ، ރަހުނުގެ ލިޔުމުގައި ރަހުން ކުރެވިފައިވާ އެގްރީމަންޓްގައިވާ ތާރީޚުންނެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ރަހުނެއް ތަންފީޛުކޮށްގެން ލިބޭ ފައިސާ ބެހުން ކުރަންވާނީ، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ކަންކަމަށް، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ތަރުތީބުންނެވެ.

(1) މިމާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ނީލަން ބޭއްވުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން ހިނގި ހަރަދު އަނބުރާ ދެއްކުމަށް.

(2) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ ޓެކްސް ދެއްކުމަށް.

(3) ރަހުނު ބަހައްޓައިގެން ނަގާފައިވާ ދަރަނި އަދާކުރުމަށް.

(4) ބަންޑާރަ ބިލެއްގެ ރަހުނު ތަންފީޒު ކުރަނިނަމަ، ބިލުގެ އަގުކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އަދު ސަރުކާރަށް ދެއްކުމަށް.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ކަންތައްތަކަށް ފައިސާ ކަނޑުމަށްފަހު، އިތުރަށް ފައިސާ ހުރެއްޖެނަމަ، އެ ފައިސާ ރަހުނު ބޭއްވި ފަރާތަށް ދޫކޮށްލަންވާނެއެވެ.

(ކ) ރަހުނެއް ތަންފީޒު ކުރުމަށްފަހު މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަންޑާރަ ބިލުގެ ވިއްކާލާ ފައިސާ، އެ ބިލުގެ މިލްކުވެރިޔާއަށް ޖަމާކުރަންވާނެއެވެ.

(އ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ރަހުނެއް ތަންފީޒު ކުރުމަށްޓަކައި ބިން ނުވަތަ އިމާރާތެއް ވިއްކާލާއިރު، މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އަށް ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

(ވ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ ފުރަތަމަ އިސްލާހަކީ ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ތަންފީޒުކުރުމަށް، ބަންޑާރަ ހޮޅުއަށިވާ އިމާރާތެއްގެ ރަހުނު ތަންފީޒުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ، މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

37- (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ބިމެއް، ނުވަތަ ބިމެއްގައި ހުންނަ، ނުއުފުލޭ މުދަލެއް ވަޤުފުކުރެވޭނީ، އެވަޤުފުކުރުމަކީ، އެތަނެއްގެ ބިން ބޭނުންކުރާ ބޭރުގެމީން، ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތާ ޚިލާފު ކަމަކަށް ނުވާނަމަ، އެ ވަޤުފުކުރުމަށް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް، ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓްގެ ލިއުމަކުން ހުއްދަ ހޯދައިގެންނެވެ.

(ށ) މާލޭގެ އެއްވެސް ބިމެއް ނުވަތަ މާލޭގެ ބިމެއްގައި ހުންނަ ނުއުފުލޭ މުދަލެއް ވަޤުފު ނުކުރެވޭނެއެވެ.

ވަޤުފު ކުރުން

38- (ހ) ބިމުގެ އަމިއްލަ ރުއްގަސް ފިޔަވައި، ބިމުގައިވާ އެހެން ހުރިހާ ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތަކާއި، ރާއްޖޭގެ ބިން ކޮންސެޕްޓް ފުރަތަ، ޤާނޫނީ މިލްކުވެރިޔާއަށް ދަނޑު، ރިސޯޓު، ގަދަޖެހި، ފަރުވާ، ގޮވި ކަށިވެރިޔާ، އާސާރީ އެތެރެގެ ތަކެއްޗާއި، ރާއްޖޭގެ ބިމުގައިވާ އެތެރެގެ މަސްދަރުތަކާ، ދައުލަތުގެ މިލްކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގަނޑުއެއް، ނުވަތަ ކަށިވަރެއް، ނުވަތަ ފަޅުތަކެއް، ނުވަތަ މަސްދަރެއް، ރާއްޖޭގެ ބިމުން ފެނިއްޖެނަމަ، އެއެއްޗެއް ފެނުނު ފަރާތަކުން، އެކަން މާލޭގައިނަމަ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް، ރާއްޖޭގެ ރަށެއްގައިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށު އޮފީހަށް، ވަގުތުން އެންގުން ވާނެއެވެ.

ބިން ކޮންސަޝަން ފުރަތަ ބޭނުން

ވެއްޓާއި ގާ ނެގުން

39- އެކިފަރާތްތަކުން ދޯނިފަހަރާ ބަނދަރު ގޯއްޗާއި، ބިމާއި، އަތިރިމަތި ގޯތިގެ ބިމުން ގަލާއި ފެހިނަގައި، ވެއްޔައި، ދި ހަކުރު މާކުރުގައިނަމަ މާލޭ މެހިސޮފިރިޓީގެ ހުއްދަ، ރާއްޖެތެރެއިނަމަ އެރަށެއްގެ ރަށުއޮފީހުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތެއްގެމަތިންނެވެ.

އެކުއްގެ ބިމުގައި ހުންނަ އަންނައްގެ ތަކެތި

40- (ހ) އެހެން ފަރާތެއްގެ އެއްބަސްވުމަކަށް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވާފަދަ ލިޔުމެއްނެތި، އެކި ފަރާތްތަކުގެ އަތިރިމަ ބިމުގައި، ނުވަތަ މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ދޯނިފަހަރާ، ބަނދަރު ބިމެއްގައި ހުންނަ އިމާރާތް، ރުއްގަސް ފަދަ ބިމާ ގުޅިފައިވާ ތަކެއްޗާ، އެބިމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ނުވަތަ އެއީ ބަނދަރު ބިމެއްނަމަ، އެބިމެއް ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތުގެ ތަކެއްޗެވެ.

(ށ) ބަނދަރު ގުޅޭއެއް ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތް ނޫން އެހެން ފަރާތަކަށް މިލްކުވެރިކަން ލިބޭ ގޮތަށް ބަނދަރު ގުޅޭގޮތުން، އެގޮތަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތުން އެހެން ފަރާތަކުން އިމާރާތް ކުރެވޭނެއެވެ.

ގަވާއިދު ހެދުން

41- މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ، ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީއާ އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކުންނެވެ.

މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުން

42- މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ ތަސްދީޤުކުރެއްވުމަށްފަހު، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢު ކުރާތާ 1 މަހަށް ހަމަވާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

އިސްތިސްނާ

43- މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން، ބަނދަރު ބިން ހިމެނިގެން ކުރާ މުޢާމަލާތްތަކަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/68 (މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އިސްތިސްނާ ވާނެއެވެ.

މާނަ

44- މި ޤާނޫނުގައި، އެ އިބާރާތެއް ހިމެނިފައިވާ ގޮތުން އެހެން މާނައެއް ކަނޑައެޅިގެން ނުވާނަމަ، "ބަނދަރު ތަރައްޤީކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، ބަނދަރު ބިނާކުރުމާއި ފަރުމާކުރުން، ބަނދަރު ބިނާކުރުމުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރާ ޝަރުޠުތަކާ ނުވަތަ ވަޒީރާ ޒާތުގޮތުން، ބަނދަރު ހިންގާއިރު ފަރާތަކުން ލިބޭނެ ބަދަލުތަކެއް ހޯދުމަށް އެފަރާތުން ކުރާ މަސައްކަތް ކުރުމަށެވެ.

އުވާލެވޭ ޤާނޫނު

45- މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/70 ޢ. (މާލޭގައިވާ ވަޒީފާ ބިންތައް އެހެން ތަރަކާތް ބަދަލުކުރުމާއި މާލެއިން ބިން ވަޒީފާކުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 28/71 ޢ. (އެއްފަރާތަކަށް

މިލްކުވެރިވާ ބިމެއްގައި އެހެން ފަރާތެއްގެ ތަކެތި ހުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 15/72 ޖ. (އެކަށީގެންވާ އިމާރާތްތައް ނުހަރަދި އަދި ދިރުން ނުނޭ ބިން ސަރުކާރަށް ހިފުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 52/78 (މާލޭގެ ގޯތިގެދޮރާއި ބިންބިމާއި އިމާރާތް ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 55/78 (މާލޭގެ ބަންޑާރަ ގޯތިގެދޮރާއި ބިންބިމުން ފޮޅި، ގާ ނަގާ، ދީ، ވިއްކާ ހުރުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 59/78 (ރާއްޖޭގެ ބިން ކޮންނަނިކޮށް ފެންނަ ތަކެއްޗާ ބެހޭ ޤާނޫނު) އުވިގެންދެއެވެ.